

Putovanje jedrenjakom oko Zemlje

Kap. Ivo Dujmović

Nastavak VI.

Sada je navigacija bila malo više mokra. Teret od 3.800 tona dobro je uronio brod do marke. Brod nije više bio tako lagan već tromiji te užad, jedra i jarboli i penuni bili izvrgnuti većem pritisku prema jačini vjetra, nego li dosada kad smo plovili u balastu. Talasi su se neprestano udarajući u bok i stranu broda nad vjetrom, rušili na palubu preko parapeta, pa bi sobom ponijeli sve na palubi, što nije bilo stalno, ili što nije bilo dobro vezano. Kad je trebalo praćati jedra prema vjetru bilo je najpogibelnije mjesto i kako sam rekao mokro. Momčad stisnuta uz parapet kod kavljera držala se čvrsto kad bi se nad nas nadvila gora zelenog mora, koje bi se srušilo na brod poklopivši palubu tonskim masa-ma mora. Tko nije oprezan i nije se dobro držao, to bi mu val posjekao noge i odvuкао ga po palubi, a da ni sam nije znao ni kuda ni kamo. Našao bi se sav u moru gdje bi se koprcao i lomatao rukama kao utopljenik tražeći kakovo uporište da se izvuče iz tog vrtloga.

Naravno u New Castlu smo ukrkali ljude svake vrste — koji su se smatrali mornarima, a došao je i jedan naš čovjek na brod i cijela njegova prtljaga bila je smotana sa jednom biblijom u obični džepni rubac. Bio je malo nastran i bogo-bojevan — neki čudak iz Krasice blizu Bakra — koji je brodovima dospio u Australiju u potrazi za zlatom. Na njegov račun pala je više puta i po koja masna šala — a on sve mirno snašao. Bilo nas je opet svih narodnosti na brodu, te se nastavilo sa engleskom komandom. Više puta nam je jaki vjetar rastrgao koje jedro, pa se trebalo popeti na jarbol i zakrpavati. Novih jedara nismo imali niti ih je zapovjednik nabavio, jer je znao da će se brod prodati čim stignemo natrag u Trst.

Klima je bila ugodna, jer je na južnoj poluci bilo proljeće i početak njihova ljeta. Nakon tri mjeseca putovanja uz razne poteškoće stigismo u Tocopilu, gradić poput Taltala i uopće poput svih čilenskih gradova na sjeveru od Valparaisa.

Klima ista, priroda ista, željeznice iste, destilirana voda — ljudi i običaji isti.

Naših iseljenika je bilo dosta, većina imaju svoje dućane i restoracije. Lijepo su nas dočekali i pružili sve moguće što su mogli i imali.

Sad je red bio za iskrcaj ugljena. Pošto brod nije imao parni kotao za vitle — kako su imali skoro svi veliki jedrenjaci, to se sve moralo obaviti na ruke, gdje bi po dvojica sa strane običnim ručnim vitlom dizali iz skladišta tešku korpu ugljena, a koja bi se posebnim žlijebom ispraznila u maonu. Rad u štivi za ukrcaj korpa i na vinču radila je posada broda, ali smo se mijenjali, da se ne bi previše umorili. Oni u štivi bi se takmičili — baš kao i danas udarnički, tko će prvi stići na pajol, jer onda je krcaje korpa bilo lakše, jer se ugljen rušio sa visine u korpu i tako da smo za mjesec dana uspjeli ugljen iskrcati i pripremiti brod za ukrcaj salnitre u vrećama, ovaj smo teret trebali prevesti za jednu luku u Evropi — a koju ćemo tek doznati u Gibraltaru.

Naših iseljenika bio je priličan broj, pa smo se više puta susretali. Oni bi dolazili na brod, a mi opet uzvraćali posjete na kraju gdje bi nas srdačno dočekivali i pogostili. Jednog dana skupilo se njih nekoliko na brodu — bila je nedjelja — i donijeli su nam lijepih darova, a uz to i puške i dinamit, te su rekli, da žele učiniti jednu riblju marendu. Pošlo nas je nekolicina sa par njihovih čamcem uz obalu izvan luke, te tamo bacivši samo tri patrone dinamita ubili smo svakovrsne ribe. Tu sam prvi put vidio kako se dinamitom barata i ubija riba — ali Tihi ocean je neiscrpljiv pa to malo što su ubili nije bila ni kaplja vode u moru. Kad je jelo bilo gotovo posjedali smo po bokaportu u hladovinu razapetog jedra i u slast pojeli sa svježim kruhom i zelenom salatnom — a i dobro gucnuli vina, a prije jela za otvorit apetit popili svaki po par čašica »Pisco di uva« ili vermuta. Poslije se uz čašu vina pjevalo i sviralo na gitari i veselje je bilo veliko.

Netko od prisutnih koji je gledao preko papirata u more — zaviče — evo morskog psa, pa sam zamolio jednog prijatelja, koji je bio donio pušku, da mi je dade da pucam. Nije bio, daleko od broda i plivao je po vrhu tražeći otpatke riba koje smo bacili u more — i ja nanišanio i pogodio ga — te se mrcina prevalila na leđa i u zadnjim trzajima izdahnula.

Drugi dan su o tom podvigu pisale lokalne novine — a pas nije bio veći od metra i pol — Prepustili smo ga svojoj sudbini, da nošen strujom, dospije u želudac svog većeg brata.

Na sidrištu u Tocopilu bilo je jedno 15 brodova svih narodnosti. Kad je koji brod svršavao krcanje, dan prije bi jedna grupa posade dotičnog broda obilazila sve ostale brodove koji su bili u luci te bi se oprastali uz čašćenje rumom ili rakijom i darivali razne malenkosti — za uspomenu. Ja sam u svemu dobio za dar dva minijturna jedrenjaka uvučena svaki u jednu bocu, a ja sam s moje strane darovao sliku našeg broda pod punim jedrima, što sam izradio

akvarelom na drvenoj dasci. Na večer kad bi se zadnja vreća salitre dizala na brod, zapalila bi se dva crvena svijetla kao znak da je završeno sa ukrcajem. Jedan od mornara koji je znao pjevati, sjeo bi na tu vreću sa flašom ruma u ruci i počeo pjevati koju prigodnu mornarsku pjesmu a drugi bi ga dizali u vis i pjevali refren toj pjesmi, na to bi on iz sveg grla i sa megafonom pozdravljao sve brodove u luci, kličući »Tree cheers for . . . . .« — rekao bi ime broda — te bi uz urnebesni tri put »hura« nastala tišina — dotle, dok opet ne bi prozvao neki drugi brod i tako redom pozdravljalo se sve brodove koji su bili u luci. Brod koji je bio prozvan, zvonio bi zvonom i odvratio bi sa tri puta »hura« — brodu koji je bio za polazak i to bi se redom proteglo u noć. Ujutro brod bi zaplovio i zastavom pozdravljao, a drugi bi mu zastavom odzdravljali i digli signale zaželimši im sretan put i doviđenja.

Nestali su jedrenjaci — nestala je ova pomorska romantika i lijepi običaji — a dirljivih rastanaka sve je manje . . .

(Nastavak slijedi)